

Dicht bij huis

Door Liesbeth van Bruggen-Bakker

Dit verhaal kan sommige WAP-leden enigszins bekend voorkomen, Ik heb het in wat uitgebreidere vorm gehouden in 2006. Omdat Peter Kettenis helaas niet aanwezig kon zijn op de WAP-bijeenkomst van 17 maart j.l. en zijn lezing dus verviel heb ik het wat minder uitgebreid nog eens laten zien.

Verscheidene WAP-leden zijn in de gelegenheid geweest om landen te bezoeken waar onze aquatische planten oorspronkelijk vandaan komen. Dat is prachtig, maar wie niet daarvoor in de gelegenheid is kan ook dicht bij huis veel moois en boeiends beleven. Dat kan ook in een kleine stadstuin of zonder tuin, en met een klein aquarium, of helemaal zonder aquarium. Er is ook dan van alles te zien en te waarderen, als je er oog voor hebt. Zelfs een vochtige grond-plant die als onkruid eigenlijk weggehaald zou 'moeten' worden kan prachtig bloeien, zoals de Haagwinde (*Convolvulus sepium*) op een dia uit de inleiding.

De grootste vijver

Onze voortuin is niet groot , ongeveer 5 x 6 m. Toch is er plaats voor een vijver van 1 x 2 meter, waarin heel wat wil groeien. De grootste diepte is 60 cm. In deze vijver merk je al gauw het Waterdrieblad (*Menyanthes trifoliata*) op, dat behalve in laagveengebieden in het wild als zeldzaam geldt. Verder groeit er onder meer een rode Waterlelie (een kweekvorm, *Nymphaea tetragona 'rubra'*) Moerasvergeet-mij-nietje (*Myosotis scorpioides*), Kikkerbeet (*Hydrocharis morsus-ranae*), Groot blaasjeskruid (*Utricularia vulgaris*), Waterviolier (*Hottonia palustris*) en Waterlepelkje (*Ludwigia palustris*). Van *Aponogeton distachyos* zijn enkele bladeren te zien.

© E.van Bruggen-Bakker
De vijver in onze voortuin.

© E.van Bruggen-Bakker

Blaasjeskruid.

Niet alleen in de vijver

Waterlepelkje en Waterviolier kunnen het ook goed doen in het aquarium, zoals ook enkele planten die later genoemd worden. Waterlepelkje vormt makkelijk en vrij snel wortels in een glas water, en is op die manier, zoals kamerplanten vaak gestek worden, ook goed te vermeerderen. Dat was goed te zien toen ik een paar stengels in het water had gezet om de bloeiwijzen, 'kruidnageltjes', van dichtbij te kunnen fotograferen. In het aquarium vormt het prachtig rode toppen. Een aantal andere vijverplanten kan ook heel goed in vochtige aarde in tuin of pot gehouden worden.

© E.van Bruggen-Bakker
Ludwigia palustris, bloeiwijze.

© E.van Bruggen-Bakker
Ludwigia palustris, in het aquarium.

In de tuin langs de vijverrand

Aan de vijverrand valt al snel het Kruidend zenegroen (*Ajuga reptans*) op. Het kan prachtig bloeien met intens-paarse lipbloemen, maar ook buiten de bloeitijd is het decoratief door het vaak paars-roodbruine blad. Later in het jaar vormt het uitlopers, die ook tot in het water groeien. Wat meer naar achteren staat een nog jonge Waterzuring (*Rumex hydrolapathum*) met (grijs) groen lancetvormig blad, die ik zelf heel mooi vind. Vooral als hij bloeit, met pluimachtige aren vol witte bloempjes.

Dan een muntsoort, waarschijnlijk een kruising die mogelijk Witte munt (*Mentha saveolens*) als een van haar voorouders heeft. Ook *Lobelia syphilitica*, gegroeid uit zaad dat op een WAP-bijeenkomst werd uitgedeeld, voelt zich hier erg op haar plaats. Verder een Grote bevernel (*Pimpinella major*), en Bosandoorn (*Stachys sylvatica*) met prachtig getekende, paarsrode lipbloemen. De plant is ook buiten de bloeitijd makkelijk te onderscheiden van Moerasandoorn (*Stachys palustris*) die veel langere, lancetvormige bladeren heeft. Ook de bloemen van Moerasandoorn zijn anders: rose of een enkele keer wit, en minder contrasterend getekend.

© E.van Bruggen-Bakker

Lobelia syphilitica, bloeiwijze.

Twee kleinere vijvers

Ook de achtertuin is niet groot, zij het wat dieper dan de voortuin. Er is een vijver ingegraven van 1 m lang en variabel van breedte – maximaal 60 cm -, en 40 cm diep. Er groeit een kleine Waterleliesoort in (*Nymphaea pygmaea 'helvola'*) die heel geschikt is voor een vijvertje van dat formaat. Verder zijn er ondiep in deze vijver (alleen de wortels staan onder water) onder andere te zien Moerashertshooi (*Hypericum elodes*), Klimopwatteranonkel (*Ranunculus hederaceus*), Watercrassula (*Crassula helmsii*) en de bloem van en Bekerplant (*Sarracenia purpurea* ssp. *Purpurea*) De vijver wordt o.a. bewoond door Goudelritsen, en in het voorjaar wordt er veel kikkerdril afgezet. Buiten de vijver langs de oever staan Slanke waterweegbree (*Alisma lanceolatum*), Moerasweegbree (*Baldellia ranunculoides* ssp. *Repens*) en ook hier Watercrassula.

© E.van Bruggen-Bakker

Vijver met o.m. *Nymphaea pygmaea 'helvola'*

De kleinste vijver is niet meer dan een ingegraven cementkuip van 60 cm doorsnee en 40 cm diep. Deze wordt overschaduwd door een Bamboeplant van ongeveer drie meter hoog. Ook hierin groeien verscheidene waterplanten; er is een *Aponogeton distachyos*-blad te zien, Waterviolier en *Elodea (Egeria) densa*. *Elodea densa* is meer bekend als aquariumplant, maar kan erg mooi zijn in de vijver, vooral als de plant in bloei komt. (De plant is echter niet winterhard en sterft af in de herfst – waarschijnlijk door te korte daglengte).

Vooraf aan het blad van de Waterviolier zetten salamanders graag hun eitjes af. Een van de bewoners is een jongvolwassen kikkertje. Waarschijnlijk is het in deze vijver geboren, want ook hierin wordt kikkerdril afgezet. Buiten de vijver aan de oeverrand groeit Penningkruid (*Lysimachia nummularia*); en ook Salie (*Salvia officinale*) is te zien.

© E.van Bruggen-Bakker

Moerashertshooi, ondiep in de vijver.

© E.van Bruggen-Bakker

Moerasweegbree, de kruipende ondersoort.

Een 'vijver' zonder tuin

Ook wie geen tuin heeft kan vijverplanten houden, zoals te zien is op een volgende dia. Een cementkuip dient als vijver, een bouwemmer met kleihoudende aarde staat als een eilandje middenin. Dat geeft hier een groeiplaats aan Moerasvergeetmijnietje, Penningkruid, Waterzuring, een soort Bies en Gele lis (*Iris pseudacorus*). In het water zelf groeit Kikkerbeet en Blaasjeskruid. Om deze planten in het wild te oogsten is een misstap op een nat glad vlak langs - of in - een modderige sloot niet altijd te vermijden. Je moet maar net kaplaarzen bij je hebben als je een leuke vondst doet – maar anders worden de sandalen wel weer droog, opgehangen aan een kale tak in een Vlierboom. Zo'n kuip kan ook op een balkon staan, en voor wie die nog wat te groot is kan alleen een bouwemmer of plantenkuip met bijvoorbeeld Gele lis en Penningkruid een goede mogelijkheid zijn. Verder kun je in kleinere potten ook van alles laten groeien, zoals *Sutera cordata* (geen waterplant!), die onder valse vlag als 'Bacopa' wordt verkocht.

© E.van Bruggen-Bakker

Ook dit is een vijver!

© E.van Bruggen-Bakker

Gele iis.

In het aquarium

Als je plaats voor een aquarium hebt kun je daar op meer dan een manier plezier van hebben. Een mooi, keurig onderhouden aquarium is één optie, maar je kunt soms meer beleven als je het aquarium niet al te goed bijhoudt: houd de waterspiegel wat lager, en haal drijvende uitlopers van planten niet meteen weg. Op die manier krijgen planten zoals deze *Anubias barteri* var. *nana* de kans om aan de oppervlakte of boven water in bloei te komen.

© E.van Bruggen-Bakker

Anubias barteri var. *nana*, bloeiwijze.

Op de vensterbank

Wie ook geen aquarium heeft kan veel plezier beleven van aquatische planten op de vensterbank. Dat kan door ze te houden in glazen bakjes, maar ook gewoon in een bloempot – zoals bijvoorbeeld de getoonde botanische *Aglaonema* uit Indonesië. 's Winters staat hij in het water (in de sierpot) en in het voorjaar wordt er niet meer bijgevuld zodat de plant geleidelijk droger komt te staan. Dan bloeit hij in de nazomer volop. Ook de Lepelplant, *Spathiphyllum wallisii*, kan als aquatische plant gehouden worden (hij kan zelfs enige tijd onder water gehouden worden), maar heeft het 's winters juist graag wat droger.

© E.van Bruggen-Bakker

Spathiphyllum wallisii, bloeiwijze.

In enkele nummers van de WAP-krant staan meer voorbeelden van vensterbank-cultuur, bijv. van de Waterorchidee (*Spiranthes odorata*) in verschillende nummers, en in het artikel van Rob Slinger in WAP-krant 142, november 2005. Met wat inventiviteit zijn er heel wat mogelijkheden! Een door John Juin geschreven verslag met achtergrondinformatie van het eerder gehouden verhaal staat in WAP-krant 147, november 2006.

Tekst, foto's en rechten: Liesbeth van Bruggen-Bakker
© Werkgroep aquatische planten – krant 175

